

Време, број 1970, 17.05.2010

НЕАЛБАНСКИТЕ ПАРТИИ СЕ ЗА КВОТИТЕ ЗА ПОМАЛИТЕ ЕТНИЧКИ ЗАЕДНИЦИ

СОБРАНИЕТО СО РЕЗЕРВАЦИИ ЗА ТУРЦИТЕ, СРБИТЕ, РОМИТЕ...

Јасминка Догова

Македонија, сакала или не, ќе мора со измени во Изборниот законик да им овозможи вкупно 10 загарантирани пратенички места во Собранието на Турците, Србите, Ромите, Бошњаците и на Власите. Тоа го тврди пратеникот Иван Стоилковиќ од Демократската партија на Србите, откако албанските партии го отфрлија предлогот на СДСМ за гарантирани пратенички мандати за помалите етнички заедници. Стоилковиќ, своето тврдење го базира на фактот дека е незамисливо земјата што во моментот претседава во Советот на Европа да може до таа мера да си дозволи непочитување на малцинските права.

- Советот на Европа, пред се, е организација што се грижи за човековите права и таа од нас ќе бара да се однесуваме во согласност со принципите и со начелата што ги застапува. Затоа, сметам дека Албанците и која било друга партија, ако се противат на гарантираните мандати за помалите етнички заедници, нема да имаат голем избор. Но, сепак е најдобро да се седне и да се постигне заеднички консензус - вели Стоилковиќ. Тој вели дека и Србија кога претседавала со Советот на Европа морала да направи измени во Изборниот законик со преференцијални квоти за помалите етнички заедници. Инаку, за предлогот на СДСМ вели дека е буквално препишан од неговиот, кој заедно со ВМРО-ДПМНЕ, го имале во 2007 година.

ДУИ на Али Ахмети и НД на Имер Селмани, пак, сметаат дека предлогот на СДСМ за гарантирани пратенички мандати го поткопува принципот на рамнотежа на Бадентер и дека е на штета на албанската заедница, како втора заедница по големина во Македонија. - Ние не сме против тоа да

има застапеност на помалите заедници во Собранието во согласност со нивната бројка, но не по цена загарантираните места на заедниците да ја расипат рамнотежата или функционалноста на принципот на Бадентер, кој го имаме во законодавното тело. Мораме да бидеме внимателни во овој поглед и ќе треба да имаме одбранбен механизам за заштита на албанската заедница, како втора заедница по големина во земјата – вели Тахир Хани, координатор на парламентарната група на ДУИ. Според НД, тоа може да биде решено според моделот со една изборна единица.

- Преку една изборна единица и помалите заедници би можеле да се најдат себеси. Инаку, сите други опции како овој предлог нема да ги поддржиме бидејќи ќе се релативизира албанскиот фактор - велат од НД.

ВМРО-ДПМНЕ, иако тврди дека предлогот на СДСМ е, всушност, нивна иницијатива од пред три години, велат дека ќе го поддржат. -Тоа е добра идеја затоа што на помалите етнички заедници им овозможува поголема и посилна застапеност во институциите на системот, а со тоа и значително поголемо политичко влијание. За донесување еден ваков закон е потребен консензус од сите соодветни политички партии. Кога ќе биде обезбеден, ние веднаш ќе донесеме ваков закон – изјави Илија Димовски од ВМРО-ДПМНЕ. Измените што во петокот ги предложи СДСМ во 2007 година веќе беа предложени од владејачката ВМРО-ДПМНЕ, но не поминаа. Социјалдемократите тврдеа дека „дополнителниот начин на избор на два, три или на повеќе списоци може уште повеќе да ја подели Македонија“. Споменатото решение беше неприфатливо и за ДУИ, која и тогаш во него препозна тенденција на Никола Груевски и на ВМРО-ДПМНЕ да го девалвира Бадентеровото мнозинство. За да го минира донесувањето на овој закон, ДУИ во 2007 година поднесе 4.000 амандмани. Овој закон остана запаметен и по тоа што на крајот на општата расправа се случи и скандалозната тепачка меѓу пратениците од албанскиот политички блок. Седницата беше прекината и точката никогаш повеќе не дојде на дневен ред, а Владата предложи нов закон со кој се воведе гласање за дијаспората.

СДСМ најави дека ќе поднесе измени на Изборниот законик, со кои на Турците, Србите, Ромите, Бошњациите и на Власите ќе им се гарантираат вкупно 10 пратенички места во Собранието. Тие ќе се избираат според пропорционалниот модел, а Македонија ќе биде една изборна единица. Притоа 120 пратеници ќе се избираат како и досега, според пропорционалниот модел, во шест изборни единици. Искуствата на земјите од соседството укажуваат дека гарантираните пратенички мандати се составен дел од изборното законодавство и тоа во Романија, Унгарија, Хрватска, Србија, Црна Гора, па дури и во Косово.